

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15014957	CPI de San Sadurniño	San Sadurniño	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Descubrimiento e exploración da contorna	5º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	13
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	15
7.2. Actividades complementarias	16
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	17
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	18
9. Outros apartados	18

1. Introducción

A programación da área de Descubrimiento e Exploración da Contorna no curso de 5º de EI ten como finalidade a construción e o coñecemento afianzado do medio físico, natural e social como un todo integrado , así como as súas interrelacións ,favorecendo actitudes de respecto e valoración a través dunha visión sostible do entorno. O fin da área estará ben vinculado cun enfoque coeducativo e estimulador das emocións , así como coa promoción dunha actitude crítica e creativa.

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por situacións de aprendizaxe (tarefas, actividades e exercicios).

Consideramos fundamental seguir respectando o principio de globalidade á hora de deseñar estas situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares.

Para levar a cabo unha concreción dos elementos curriculares que irán en cada unidade ou proxecto adaptable a diferentes realidades de aula, establecemos categorías xerais que actuarán como referencia para os centros de interese que cada mestra ou mestre escollerá, pero sempre favorecendo que xurdan dos intereses das nenas e nenos.

A temporalización das proposta é orientativa, podendo ser modificada tendo en conta as realidades educativas de cada persoa.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar as características de materiais, obxectos e coleccións e establecer relacións entre eles, mediante a exploración, a manipulación sensorial, o manexo de ferramentas sinxelas e o desenvolvendo das destrezas lóxico-matemática para descubrir e crear unha idea cada vez máis complexa do mundo.	1		1	1	1		1	
OBX2 - Desenvolver, de maneira progresiva, os procedementos do método científico e as destrezas do pensamento computacional, a través de procesos de observación e manipulación de obxectos, para iniciarse na interpretación da contorna e responder de forma creativa ás situacións e aos retos que se presenten.	1		1	1	1		1	
OBX3 - Recoñecer elementos e fenómenos da natureza amosando interese polos hábitos que inciden sobre ela para apreciar a importancia do uso sostible, o coidado e a conservación da contorna na vida das persoas.	1			1				1
OBX4 - Identificar as características e funcións dos grupos e organizacións da comunidade, apreciando algúns elementos significativos propios da cultura galega como base para a construción da identidade social desde o coñecemento e a valoración das particularidades do mundo circundante.	1	1		1		1		1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Proxectos en Sansa	Con esta unidade didáctica quérese implementar un procedemento de aprendizaxe globalizado que permite alcanzar uns obxectivos que o docente e o alumnado propoñen a través da posta en práctica dunha serie de accións integradas e planificadas dirixidas a resolver unha situación ou problema previamente establecido, interactuando co grupo e o entorno e usando recursos variados. A través desta metodoloxía de traballo o alumnado, os mestres/as e as familias únense coa finalidade de aprender xuntos.	90	X	X	X
2	Xogamos e aprendemos nos recantos	Recantos de actividade, entendidos como espazos organizados dentro da aula que ofrecen diversas alternativas de traballo/xogo ao alumnado coas que se fomentan distintos aspectos da aprendizaxe nun ambiente cálido, lúdico e divertido. Recantos como o das contrucións, arte, mates divertidas, xogo simbólico e biblioteca.	90	X	X	X
3	Abeneando en Sansa	Proxecto a través do cal introduciremos a metodoloxía Abn nas aulas de E.Infantil para desenvolver o sentido numérico no alumnado dunha forma sinxela e divertida a través do uso de materiais manipulativos.	50	X	X	X
4	Arte-llando	É unha proposta na que traballaremos por un lado a arte como linguaxe e como potenciador do proceso de aprendizaxe. Investigaremos e coñeceremos a importancia das cores, os materiais e as técnicas no momento de expresarnos de maneira plástica. As obras de arte terán un lugar na nosa aula. E polo outro a robótica co Bee-Bote e pequenos retos de aprendizaxe que debe resolver o alumnado programando o robot coa secuencia correcta de movementos para chegar ao seu destino e iniciarnos no pensamento computacional a través da manipulación.	50	X	X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Proxectos en Sansa	90

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Identifica onde hai máis, menos ou igual que outro.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Identifica os números ata o 10. Asocia cantidade-grafía ata o 10. Emprega a acción de contar como estratexia para a obtención dun dato numérico.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Representa as formas xeométricas básicas (círculo, cadrado, triángulo, rectángulo, óvalo e rombo) asociándoas coas formas presentes na súa contorna.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Diferenza os días da semana en relación ás actividades propias de cada día e é quen de asociar feitos concretos cunha determinada época do ano (as estacións).	
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Fai preguntas sobre o comportamento de materiais ou elementos presentes na aula, emite a súa opinión ao respecto e é quen de buscar a maneira de comprobar esas hipóteses recollendo os resultados a través do debuxo.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Cóñece os distintos comandos do robot Beebot e emprégao autonomamente para resolver retos sinxelos.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Amosa curiosidade por descubrir, investigar, experimentar e mostra respecto hacia as opinións e aportacións dos iguais.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Realiza as súas propias comprobacións a través do ensaio-erro, e é quen de sacar as súas conclusións a través da observación e a experimentación, apoiándose nas distintas ferramentas presentes na aula. Recolle as súas conclusións ou toma de decisións a través, por exemplo, do debuxo.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Busca explicacións a través da observación das causas e as consecuencias de fenómenos do medio natural e de como a acción social pode influír neles.	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Mostra interese polos elementos característicos da natureza que o rodea, observándoos con curiosidade.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Identifica características e cambios propios das etapas de crecemento dos seres vivos, contrarestándoas coas dos seres inertes.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.6 - Valorar a necesidade de coidar e de respectar os seres vivos.	Valora a utilidade e a importancia dos animais e plantas para o home.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Valora os diferentes servizos sociais da súa contorna e os beneficios que aportan á súa vida.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Coñece as relacións de parentesco máis próximas falando con normalidade dos diferentes modelos familiares.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Coñece feitos e costumes propios das tradicións da contorna, valorándoas positivamente.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Sente curiosidade por achegarse ao patrimonio cultural de Galicia a través das súas tradicións, costumes, personaxes.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidadade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Habilidades do pensamento computacional. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Os seres vivos e as súas características. - A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. Respecto dos seus dereitos. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros. - Relacións de parentesco. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega. - Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.

UD	Título da UD	Duración
2	Xogamos e aprendemos nos recantos	90

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Identifica onde hai máis, menos ou igual que outro.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Identifica os números ata o 10. Asocia cantidade-grafía ata o 10. Emprega a acción de contar como estratexia para a obtención dun dato numérico.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Representa as formas xeométricas básicas (círculo, cadrado, triángulo, rectángulo, óvalo e rombo) asociándoas coas formas presentes na súa contorna.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Diferenza os días da semana en relación ás actividades propias de cada día e é quen de asociar feitos concretos cunha determinada época do ano (as estacións).	
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Fai preguntas sobre o comportamento de materiais ou elementos presentes na aula, emite a súa opinión ao respecto e é quen de buscar a maneira de comprobar esas hipóteses recollendo os resultados a través do debuxo.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Cóñece os distintos comandos do robot Beebot e emprégao autonomamente para resolver retos sinxelos.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Amosa curiosidade por descubrir, investigar, experimentar e mostra respecto hacia as opinións e aportacións dos iguais.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Realiza as súas propias comprobacións a través do ensaio-erro, e é quen de sacar as súas conclusións a través da observación e a experimentación, apoiándose nas distintas ferramentas presentes na aula. Recolle as súas conclusións ou toma de decisións a través, por exemplo, do debuxo.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Busca explicacións a través da observación das causas e as consecuencias de fenómenos do medio natural e de como a acción social pode influír neles.	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Mostra interese polos elementos característicos da natureza que o rodea, observándoos con curiosidade.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Identifica características e cambios propios das etapas de crecemento dos seres vivos, contrarestándoas coas dos seres inertes.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.6 - Valorar a necesidade de coidar e de respectar os seres vivos.	Valora a utilidade e a importancia dos animais e plantas para o home.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Valora os diferentes servizos sociais da súa contorna e os beneficios que aportan á súa vida.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Coñece as relacións de parentesco máis próximas falando con normalidade dos diferentes modelos familiares.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Coñece feitos e costumes propios das tradicións da contorna, valorándoas positivamente.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Sente curiosidade por achegarse ao patrimonio cultural de Galicia a través das súas tradicións, costumes, personaxes.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Habilidades do pensamento computacional. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Os seres vivos e as súas características. - A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. Respecto dos seus dereitos. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros. - Relacións de parentesco. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega. - Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.

UD	Título da UD	Duración
3	Abeneando en Sansa	50

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Identifica onde hai máis, menos ou igual que outro.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Identifica os números ata o 10. Asocia cantidade-grafía ata o 10. Emprega a acción de contar como estratexia para a obtención dun dato numérico.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Representa as formas xeométricas básicas (círculo, cadrado, triángulo, rectángulo, óvalo e rombo) asociándoas coas formas presentes na súa contorna.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Diferenza os días da semana en relación ás actividades propias de cada día e é quen de asociar feitos concretos cunha determinada época do ano (as estacións).	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Coñece os distintos comandos do robot Beebot e emprégao autonomamente para resolver retos sinxelos.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Amosa curiosidade por descubrir, investigar, experimentar e mostra respecto hacia as opinións e aportacións dos iguais.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Realiza as súas propias comprobacións a través do ensaio-erro, e é quen de sacar as súas conclusións a través da observación e a experimentación, apoiándose nas distintas ferramentas presentes na aula. Recolle as súas conclusións ou toma de decisións a través, por exemplo, do debuxo.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario...

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Habilidades do pensamento computacional. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos.

UD	Título da UD	Duración
4	Arte-llando	50

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Identifica onde hai máis, menos ou igual que outro.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Identifica os números ata o 10. Asocia cantidade-grafía ata o 10. Emprega a acción de contar como estratexia para a obtención dun dato numérico.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Representa as formas xeométricas básicas (círculo, cadrado, triángulo, rectángulo, óvalo e rombo) asociándoas coas formas presentes na súa contorna.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Diferenza os días da semana en relación ás actividades propias de cada día e é quen de asociar feitos concretos cunha determinada época do ano (as estacións).	
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Fai preguntas sobre o comportamento de materiais ou elementos presentes na aula, emite a súa opinión ao respecto e é quen de buscar a maneira de comprobar esas hipóteses recollendo os resultados a través do debuxo.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Coñece os distintos comandos do robot Beebot e emprégao autonomamente para resolver retos sinxelos.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Amosa curiosidade por descubrir, investigar, experimentar e mostra respecto hacia as opinións e aportacións dos iguais.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Realiza as súas propias comprobacións a través do ensaio-erro, e é quen de sacar as súas conclusións a través da observación e a experimentación, apoiándose nas distintas ferramentas presentes na aula. Recolle as súas conclusións ou toma de decisións a través, por exemplo, do debuxo.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Busca explicacións a través da observación das causas e as consecuencias de fenómenos do medio natural e de como a acción social pode influír neles.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Habilidades do pensamento computacional. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Na área que nos atopamos (DEC) será precisa unha intervención educativa que faga achega de distintas opcións para o acceso aos contidos, que contemple un deseño de ambientes de aprendizaxe ricos en recursos e oportunidades e que potencie a motivación e as metodoloxías activas aproveitando a curiosidade innata do noso alumnado por descubrir e explorar o mundo que o rodea.

As principais ferramentas de traballo para desenvolver axeitadamente os procesos de razoamento lóxico e o método científico serán as nocións matemáticas, espaciais e temporais, a curiosidade, a resolución de retos e busca de solucións e a promoción de actividades manipulativas e sensoriais, sempre contextualizadas, partindo de coñecementos previos.

Promoveremos actitudes activas de sensibilidade cara o medio ambiente e un fomento cara aos elementos da propia cultura e as demais.

A metodoloxía levada a cabo terá en conta unha serie de principios e liñas de actuación, que dende a nosa visión pedagóxica, son necesarias e imprescindibles para crear situacións de aprendizaxe que conecte cos intereses das nenas e dos menos, respectando as diversas linguaxes e formas de comunicación e que lle permitirá ao alumnado coñecer, comprender e ser parte activa da realidade que o rodea.

Dentro da metodoloxía desta programación destacamos:

Principio de globalización: partírase da realidade próxima ao neno/a, dos seus coñecementos previos para, pouco a

pouco, axudarlle a avanzar na construción dos seus significados co que facilitaremos as aprendizaxes significativas.

Principio de actividade: os nenos/as precisan facer, manipular, experimentar....para a partir desta actividade construír os seus esquemas cognitivos. O alumnado será protagonista activo do seu proceso de aprendizaxe.

Principio de actividade lúdica (gamificación): un recurso didáctico que estará sempre presente na aula é o xogo. O noso alumnado aprenderá xogando e xogará aprendendo.

Principio da pedagogía do éxito: a motivación positiva e os pequenos logros diarios serán a base da metodoloxía.

A creación dun ambiente de afecto e seguridade, onde o alumnado poida expresar emocións, sentimentos e ideas libremente, desenvolvendo unha autoestima e autoconcepto positivos.

Desenvolvemento de proxectos nos que se intentará resolver un problema. Levaremos a cabo actividades de pequenas investigación, búsqueda de información, deseñar os pasos para chegar a resolución dun problema ou obxectivo proposto, compartir experiencias e os resultados obtidos cos compañeiros/as.

Desenvolvemento de actividades para fomentar a sensibilidade cara o medio ambiente e a necesidade de actuar para preservalo, así como un coñecemento da contorna próxima fomentando a súa exploración.

Os agrupamentos serán variados en función das necesidades do alumnado e das actividades que se leven a cabo. Teremos agrupamentos en gran grupo: para planificar conxuntamente actividades, exposicións, lecturas, explicacións, debates, asemblea, etc. Agrupamentos en pequeno grupo, ideal para favorecer a interacción cooperativa e traballo individual, que son un bo recurso para fomentar a responsabilidade e a autonomía.

Estará moi presente no deseño das actividades os principios do Deseño Universal da Aprendizaxe (DUA), ofertando dentro dunha mesma actividade diferentes maneiras de acceder á información, diferentes modos de expresarse, e diferentes maneiras de motivar ao alumnado.

A organización dos tempos será flexible respectando os ritmos individuais de cada neno/a e combinaranse tempos de rutinas con tempos de actividades específicas segundo as características e necesidades do alumnado Neste sentido teremos tempos para a expresión e comunicación de vivencias, sentimentos, emocións, coñecementos e saberes...

Organización dos espazos da aula por recunchos a través dos cales traballaran os contidos relacionados coa área na que nos atopamos e de xeito globalizado coas demais áreas do currículo. Os recunchos presentes na aula son: recuncho da biblioteca e a palabra; recuncho das construción; recuncho de arte; recuncho do xogo simbólico; recuncho TIC e recuncho do proxecto.

As TIC serán un recurso máis para o desenvolvemento das capacidades e habilidades do alumnado. O alumno iniciárase no seu emprego de forma transversal pero sempre dende unha maneira responsable, respectando os tempos de uso, minimizando a exposición ás pantallas e empregando recursos acordes a súa idade e estado madurativo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Entendendo os recursos didácticos como todos aqueles medios que son necesarios para que o proceso de ensino - aprendizaxe sexa o máis eficaz e profundo posible utilizase o esquema de oferta de materiais (Loughlin e Suina) para dotar a aula, xa que estes atópanse a disposición dos alumnos para que accedan a eles, respectando as normas habituais de uso. Os materiais que se utilizan na escola:
Recursos didácticos materiais: de carácter inventariable (encerado, cortizas...) , materiais estruturados (crebacabezas, regretas, bloque lóxicos abecedarios.. ...), materiais non estruturados (de refugallo, pezas soltas, elementos da natureza).
Recursos didácticos impresos: libros ilustrados, libro- album, libros informativos, xornais, revistas, carteis, folletos de propaganda, utensilios para producir textos impresos (tampóns e tinta, etiquetas...), bits de intelixencia...
Recursos didácticos audiovisuais: fotografías, láminas, carteis publicitarios, ...
Recursos TIC: o ordenador de aula, o encerado dixital interactivo, a tablet, conexión a internet, programas elaborados no entorno Lim, Jclíc, robot Bee bot etc.

Os criterios para a súa utilización:

- Disposición: visibles e accesibles.
- Conservación: cada material terá un lugar de recollida.
- Información: preséntase na asemblea para que saiban como utilizalos e de vez en cando retomasen.
- Almacenamento: os recursos aparecen pouco a pouco o resto gárdase fóra da aula.

- Conservación - renovación: dedicar momentos a reparar materiais cos nenos/as, mestra e cos pais.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Será entendida como o proceso que leva implícito unha serie de acordos para a posterior planificación do proceso educativo baseado na análise, tanto das competencias clave do alumnado como das necesidades do grupo. Levarase a cabo a avaliación inicial ou diagnóstica a través de:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas. Recolleremos datos que consideremos relevantes relacionados cos hábitos de traballo, actitudes dos nenos/as...e tamén usaremos listas de control na que recolleremos os aspectos máis relevantes do proceso de aprendizaxe.
- Análise das producións plásticas, escritas, musicais, de razoamento, cálculo, pensamento lóxico, etc. realizadas polo alumnado
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.
- Diagnóstico do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións do alumnado.
- Análise do expediente do alumnado e dos datos recollidos na aplicación informática XADE.

Destacar o carácter preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temperá das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias. Esta avaliación inicial realizarémola cando o alumno/a se incorpore por primeira vez ao centro e ao inicio de cada curso.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación que usaremos na etapa de Educación Infantil están establecidos na escala de valoración dos indicadores observables específicos das diferentes áreas que aparecen recollidos na aplicación informática Xade. A valoración exprésase en termos cualitativos que entendemos do seguinte xeito:

Con dficultade: aquel alumnado que non acadou os obxectivos propostos sendo necesario realizar actividades de Reforzo e/ou unha atención máis individualizada.

En proceso:cando o alumno/a está a desenvolver axeitadamente as estratexias para o seu logro pero aínda non os acadou.

Sen dificultade: para aqueles discentes que procuraron os obxectivos con facilidade dunha maneira autónoma.

Criterios de recuperación:

Na etapa de Educación Infantil non procede establecer criterios de recuperación.

6. Medidas de atención á diversidade

O tratamento da atención á diversidade, tanto a diversidade do alumnado como na atención educativa con alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo, contéplase no referente lexislativo da ORDEN de 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, de 7 de decembro, e que debe partir das premisas de INTEGRACIÓN-INCLUSIÓN, e recollerase nos diferentes documentos de centro: PXA e Plan de Atención á Diversidade incluído no PE.

A diversidade é unha realidade. Cada alumno e cada alumna ten unhas determinadas necesidades educativas, debidas á presenza de múltiples factores persoais e sociais (xénero, idade, etapa de desenvolvemento madurativo, motivación, intereses, estilos de aprendizaxe, expectativas, procedencia socioeconómica e cultural, orixe étnica, etc.), que deben ser satisfeitas. En consecuencia, o 2º ciclo de Educación Infantil (a aula do 5º nivel de EI) ten que estar en condicións de:

- 1.º Adaptarse ás características individuais e sociais de cada alumno ou alumna.
  - 2.º Ofrecer unha cultura común, respectando as peculiaridades de cada cultura propia.
  - 3.º Adoptar unha metodoloxía que favoreza a aprendizaxe de todo o alumnado na súa diversidade.
  - 4.º Partir dunha avaliación inicial do alumnado en cada núcleo de aprendizaxe que permita detectar os seus coñecementos previos, para facilitar a significatividade dos novos contidos que se deben aprender.
- Contemplaremos medidas ordinarias, que facilitan a adecuación do currículo prescriptivo, sen alteración significativa dos seus obxectivos, contidos e criterios de avaliación, ao contexto sociocultural do centro e ás características do noso alumnado. Ditas medidas son as seguintes:

- a) Adecuación da estrutura organizativa do centro (horarios, agrupamentos, espazos) e da organización e xestión da aula ás características do alumnado.
- b) Adecuación das programacións didácticas á contorna e ao alumnado.
- c) Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, titoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos e outras que promovan a inclusión.
- d) Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.
- e) Reforzo educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria.

Tamén teremos en conta as medidas extraordinarias, que son aquelas enfocadas a dar resposta á diversidade do alumnado con necesidade específica de apoio educativo que poden requirir modificacións significativas do currículo ordinario e/ou supoñer cambios esenciais no ámbito organizativo así como, de ser o caso, nos elementos de acceso ao currículo ou na modalidade de escolarización.

Son as seguintes:

- a) Adaptacións curriculares.
- b) Agrupamentos flexibles.
- c) Apoio do profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e/ou Audición e Linguaxe..
- d) Flexibilización da duración do período de escolarización.
- e) Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada a un centro educativo.
- f) Grupos de adquisición das linguas.

Na aula contamos cun alumno con trastorno do espectro autismo. As pautas e estratexias metodolóxicas a levar a cabo son:

- Reforzo do profesorado de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe.
- Diseñar propostas didácticas seguindo o modelo Teacch.
- Emprego de elementos visuais para favorecer a comunicación (pictogramas).
- Adaptación das tarefas ao seu nivel de aprendizaxe, intereses e motivacións.
- Favorecer a relación social cos seus iguais.
- Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuais como pictos e axendas.
- Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación)

Outras medidas de atención a diversidade que teremos presentes:

- Organizar a aula de forma accesible, adecuaremos tempos e rutinas en base as súas necesidades fisiolóxicas, afectivas, curriculares e de movemento.
- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as liñas marcadas no P.E do centro, nos principios do DUA e proponendo diferentes medios de acceder a información, de expresarse e de motivar ao alumnado.
- Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten as características do alumnado.
- Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para a estimulación da linguaxe, o razonamento e atención.
- Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima.
- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.
- Adecuar a programación didáctica, realizando unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.
- Intervir educativamente sempre desde un enfoque multidisciplinar (titoría, Departamento de Orientación, Familias ou titores legais, servizos sanitarios, sociais...)

Destacar a importancia da coordinación entre Departamento de Orientación, mestres especialistas de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe, titora de aula e familia, así como asociacións externas como ASPANAES E ASPANEPS as que asiste o alumno.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.1 - Desenvolvemento e xestión emocional a través da arte, dos contos e da participación nas actividades do centro.	X	X		X
ET.2 - Promoción e estilos de vida saudable a través da proposta de Merendas saudables, o fomento de hábitos de coidado do corpo en relación ao aseo e a alimentación e o Proxecto Patios (actividades que fomenten o movemento, o xogo en equipo, a imaxinación,...)..	X	X		X
ET.3 - Pautas elementales de convivencia a través das rutinas e normas da aula, da participación en actividades conxuntas co alumnado e coa participación no contrato Programa INCLÚE-T. proxecto Patios en E. Infantil e E. Primaria.	X	X	X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos a través do proxecto Reciclansa do centro no que as 3r (reducir, reciclar e reutilizar) están moi presentes. Colaborar en todas aquelas actividades enfocadas ao coidado e conservación no noso entorno máis próximo.	X	X		
ET.5 - Educación para o consumo responsable: levar a cabo accións encamiñadas á consecución dos obxectivos da Axenda 2030 e fomentar no alumnado accións destinadas ao coidado da natureza e a redución daquelas accións que causan un gran impacto na mesma.	X	X		X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos: a través da celebración de datas significativas como o 25 de Novembro, 8 de Marzo, día da Muller traballadora, coa proposta de lecturas coeducativas e participando na actividade "Mulleres na historia, na ciencia, na literatura, na arte"	X	X	X	X
ET.7 - Educación en valores a través da proposta Pequecuentos con valores vinculados as súas experiencias, sentimentos e vivencias.	X			

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Festas de Outono	Celebraremos Samaín (lectura de medo e merendas terroríficas); Día do Peón e degustación de castañas no tempo de lecer; Nadal (visita do Reis Mago ou o Apalpador e concurso de tarxetas)	X		
Imos ao Belén	Visitaremos un Belén artesanal nunha zona próxima ao centro, de interese cultural e artístico.	X		
Festas de Inverno	Celebraremos o Día da Paz e Non Violencia; Entroido e os Mandados do Meco Paquito. Celebración do día da amizade o 14 de febreiro.		X	
Visita a Eco-escola As Campeiras	Coa finalidade de traballar a importancia da reciclaxe e o coidado do medio ambiente.		X	
Festas de Primavera	Celebraremos a Semana das Letras Galegas; Semana do Libro (apadriñando lectores); Fin de curso.			X
Visita a casa dos peixes- A Coruña	Visitaremos A casa dos peixes co obxectivo de acercar ao alumnado ao coñecemento do mundo mariño.			X

Observacións:

Ao longo do curso poden xurdir outras actividades en función dos proxectos que se traballen ou dos intereses e necesidades das situacións de aprendizaxe e do alumnado.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Avalio os coñecementos previos do alumnado en relación ao proxecto traballado e establezo medidas de resposta en función dos resultados.
O desenvolvemento da programación foi acorde co programado.
Realizo as actividades complementarias programadas
Observo de forma habitual o proceso de aprendizaxe do alumnado para adecuar a proposta pedagóxica
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Organizo e doto os recantos da aula con recursos suficientes.
Uso materiais variados, suficientes, accesibles e adecuados.
Elaboro materiais para mellorar a dotación dos recantos
Incorporo as TICs ao proceso de ensinanza-aprendizaxe
Medidas de atención á diversidade
Propoño actividades variadas para atender a diversidade.
Propoño actividades de ampliación e reforzo.
Emprego distintas estratexias metodolóxicas para responder aos ritmos de aprendizaxe
Emprego distintos procedementos instrumentos de avaliación en función das características do grupo e do alumnado
Clima de traballo na aula
Favorezo a interacción do alumnado con distintos agrupamentos na aula. actividades en gran grupo, pequeno grupo, parellas,...
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Asisto, participo e colaboro nas reunións convocadas mensualmente pola coordinadora de ciclo (mestres do ciclo)
Asisto, participo e colaboro nas reunións entre mestres dos outros ciclos convocadas mensualmente pola Xefatura de Estudos.
Establezo as vías e procedementos para facilitar información ás familias: correos enviados e contestados, notas informativas, abalar?
Informo regularmente às familias dos progresos e dificultades do seu fillo/a.
Facilito a participación das familias no proceso de aprendizaxe dos seus fillos/as: titorías solicitadas e realizadas
Coordino o traballo co alumnado con apoio do profesorado de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe

Descrición:

Os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre a propia práctica docente e o proceso de ensino-aprendizaxe levado a cabo na aula, realizando as modificacións que consideremos oportunas para mellorar a calidade do ensino.

Para valoralos empregaremos unha escala cos seguintes niveis de consecución: Nivel 0: non se acadou; Nivel 1: foi acadado en parte; Nivel 2: acadouse na súa totalidade.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Ao rematar cada trimestre realizaremos un seguimento da programación a través da aplicación PROENS e dende a coordinación de ciclo de Educación Infantil e Xefatura de Estudos.

9. Outros apartados